Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 221. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 8-го ЖОВТНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, OCTOBER 8, 1977 No. 221. VOL. LXXXIV.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПІДПИСАВ ДОГОВОРИ ОН ЩОДО ПРАВ ЛЮДИНИ

Президент Джіммі Картер підписує один з двох документів Об'єднаних Націй в справі прав людини. Біля Президента сидить Курт Вальдгайм, генеральний секретар ОН.

Об'єднані Нації, Н. Й. — Додержуючи свою обіцянку з березня ц. р., президент Джіммі Картер в середу, 5-го жовтня, підписав два договори щодо прав людини, які були виготовлені 11 років тому, але досі порівняльно мало держав їх підписало, а ще менше ратифікувало.

Перша угода стосується політичних і громадських прав, а саме постановляє, що уряди не можуть переводити ,,безпідставних арештів своїх громадян'', чи застосовувати тортур проти арештованих або ображувати їхню гідність, як також запевняє свободу слова, думки та релігії і право на вільну еміграцію.

Другий договір стосується економічних і соціяльних прав людини, точніше, гарантує право на затруднення, справедливі заробітні платні, відповідну медичну опіку та освіту, як теж закликає уряди поліпшувати економічний стан їхніх громадян.

Підписуючи ці два договори в присутності генерального секретаря ОН Курта Вальдгайма, президент Картер, підкреслив, що вони представляють собою ,,цілі, до яких світ мусить змагати'', а не віддзеркалюють дійсного сучасного стану.

Коментатори вказують на факт, що коли президент підписував згадані два документи, то не згадав нічого про те, що в багатьох країнах світу уряди постійно порушують підставові права людини, як і не говорив про це у своїм виступі перед Генеральною Асамблеєю ОН у вівторок, 4-го жовтня. Ці дві промови Президента дуже відрізняються від тих, які він виголошував під час виборчої кампанії та в перших місяцях його президентури, коли заторкував питання порушення прав людини в різних країнах світу, чи то приязних до ЗСА, чи комуністичних, як Совєтський Союз — зазначують політичні аналітики.

Підписані президентом Картером два договори, що їх ще мусить ратифікувати Сенат, так довго чекали на підпис президента ЗСА, бо попередні уряди ЗСА рахувалися з опозицією консервативних законодавців, які вважали, що права американських громадян і так задовільно запевнені Конституцією ЗСА і твердили, що економічний договір може обмежувати права окремих стейтів ЗСА контролювати такі ділянки, як шкільництво, заробітні платні тощо.

АСАМБЛЕЯ НАТО ЗАЙНЯЛА РІШУЧЕ СТАНОВИЩЕ В ОБОРОНІ ПРАВ ЛЮДИНИ, ПРИЙНЯВШИ ПРОПОЗИЦІЇ СЕН. П. ЮЗИКА

Сен.Павло Юзик

Париж. — Парляментарні делеґації Північно-Атлантійського Союзу (НАТО), включно з Францією, які взяли участь в 23-іх річних нарадах Північно-Атлантійської Асамблеї тут від 17-го до 24-го вересня, зайняли одноголосно сильне становище в питанні прав людини і звернулись із закликом до урядів західніх держав обстоювати ці права під час Беоґрадської конференції для перевірки приміщення Гельсінкських угод. Як відомо, конференція в Београді почалася у вівторок, 4-го жовтня, з участю представників 35-ох держав, які в 1975-му році підписали Заключний Акт Гельсінкських угод.

Як і в минулих роках, в нарадах Асамблеї НАТО взяв участь сен. Павло Юзик як член канадської делеґації. Як член Комісії освіти, культурних справ та інформації, сен. Юзик значно причинився до оформлення резолюцій в питаннях прав людини, за що Асамблея висловила йому окреме призналня. Сен. Юзик був обраний Асамблеєю на пост т. зв. рапортера, завданням якого є предложити звіт на чергових річних нарадах. Ці наради відбудуться осінню наступного року в Лісбоні, Портуґалія.

В одній із резолюции Асамблея висловила повну піддержку постанов Гельсінкського акту в ділянці прав людини і привітала становище президента Картера в цьому відношенні. Асамблея рівнож звернулася із закликом до урядів західніх держав включити членів парляментів до делеґації на Београдську конференцію. Уряди ЗСА і Канади вже дали свою згоду на цю пропозицію.

Асамблея НАТО вже з 1975-го року слідкує за приміненням Гельсінкських угод і створила спеціяльну комісію, яка двічі в рік видає інформаційний ,,Бюлетень'' із звітами про примінення чи порушення принципів т. зв. ,,Третього кошика" Гельсінкських угод. Крім цього звітування, декілька держав-членів Асамблеї НАТО видають свої публікації в цій ділянці. В ЗСА такий звіт видала цього року Комісія, яку очолює конґресмен Данте Фасселл та яка перевела ряд переслухань в справі порушень людських прав в СССР та його сателітних країнах.

ШВЕЦІЯ І ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ОБВИНУВАЧУЮТЬ СССР ЗА ПОРУШУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ І ПОЛІТИКИ ДЕТАНТУ

Београд, Юґославія. — Делеґація Швеції на Европейській Конференції для справ миру і співробітництва, яка відбувається тепер в Београді, обвинувачували в середу, 5-го жовтня ц. р., Совєтський Союз та інші комуністичні країни за переслідування дисидентів, а представники Західньої Німеччини звертали увагу совєтським делеґатам, що СССР не додержується взятих на себе зобов'язань щодо політики детанту і закликали до створення відповідного форуму для полагодження справи поділеного Берліну, бо якраз там можна доказати добру волю країн Заходу і Сходу. Коментатори вважають, що заяви Бонну і Стокгольму дають наглядні докази, що західні країни будуть робити натиск на комуністичний бльок, щоб він додержувався Гельсінкських постанов, головно на відтинку пошанування прав людини, виміни людей та ідей, улегшення переїзду, злучення родин тощо. У другому дні нарад другої фази Европейської Конференції, коли обговорювалася загально Гельсінкська угода, шведський делеґат Ляйф Ляйфланд заявив, що його уряд не буде оминати ,,делікатну справу" порушення прав людини і буде підносити її на усіх форумах. ,,Ми симпатизуємо глибоко з людьми, які виставлені на приниження і переслідування тільки тому, що бажають висловити своє переконання чи оборонити свої політичні, релігійні чи інші переконання" — заявив делеґат Швеції.

Відповідаючи на заяву Ляйфленда, делеґати Болгарії і Югославії різко заявили західнім представникам, що вони не дозволять, щоб Захід мішався до їхніх внутрішніх справ. Болгарський делеґат Степан Ткайков в дуже категоричний спосіб відкидав ,,пляни Заходу і короткозорість деяких реакційних сил", які, мовляв, ,,хочуть повернути світ до часів холодної війни".

Виступаючи в імені Західньої Німеччини, державний секретар Ґінтер ван Велл закликав східні і західні держави до співпраці на відтинку культури, спорту та інших ділянок в Берліні. ,,Берлін є зокрема відповідним місцем, де можна задемонструвати політику детанту в дії", — заявив Велл. Також представник малої держави Сан Маріно заявив, що його уряд домагатиметься пошанування людських прав в комуністичних країнах.

До відкритого словного бою між делеґатами Східньої і Західньої Европи дійшло після того, як чехо-словацький делеґат Ріхарз Дворак безпосередньо затакував західні країни за затримку переговорів про скорочення військових частин в Европі і бльокаду Віденської конференції. Він також підчеркнув, що його країна публікує більше книжок західніх авторів, показує більше західніх фільмів, телевізійних програм і закуповує більше газет і журналів, як це роблять західні держави. Дворак, країна якого знаходиться під обстрілом критики за переслідування дисидентів, не згадав про справу людських прав. Також Мілорад Песіч, юґославський представник, країна якого є господарем Конференції, заявив делеґатам, що тема прав людини є дуже делікатною справою і вона може пошкодити міжнародним відносинам, якщо не буде розглядатися у змислі відповідальности".

Уміжчасі Югославія викинула вже перших двох оборонців прав людини, Оргетса Павлоускіса з Вашінгтону і Мудіта зі Стокгольму, які були арештовані юґославською поліцією, коли намагалися роздавати делеґатам матеріяли з обвинуваченням Совєтського Союзу за переслідування дисидентів в Балтійських країнах. В часі підготовчих сесій у Београді принайменше 20 активістів і оборонців прав людини були усунені з Югославії за ,,нелеґальну активність".

РЕПРЕСІЇ АДМІНІСТРАЦІЇ І САМООБОРОНА В'ЯЗНІВ ВИЗНАЧУЮТЬ ПОБУТ В ТАБОРАХ СРСР

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — На Захід продістався найновіший випуск самвидавної ,,Хроніки поточних подій'' ч. 45, в якому є чимало інформацій про становище українських політичних в'язнів. Нижче подаємо важливіші з них.

Мордовські табори

При кінці 1976 року начальником відділу КҐБ Мордовських таборів став полковник Романов, на місце полковника Дротенка. Заступником став майор Трясоумов.

І-ий табір—посилений режим.(Начальник—Кропотов).

В таборі за 1976 рік померло 11 людей. Вважають, що одною з причин високої смертности є небезпечна промисловість: повітря у таборі насичене відламками скла. В таборі є приблизно 100 в'язнів.

Святослава Караванського посадили в одну камеру з ,,побутовиком" Шинкевичем, відомим своєю агресивною поведінкою: він тероризував багатьох своїх співкамерників.

Данило Шумук перебував в лікарні від 23 січня до 22 квітня 1977. Він хворіє на виразку шлунку.

12 січня 1977 року відбулася одноденна голодівка в роковини початку нової хвилі репресій 1972 року в Україні в січні 1972 року. Учасники голодівки вимагали звільнення українських політичних в'язнів, припинення репресій за національні переконання. Голодівку вели українці: Михайло Осадчий, Іван Гель, Валентин Мороз, Святослав Караванський, о. Василь Романюк, Данило Шумук, Петро Саранчук (усі з І-го табору); Вячеслав Чорновіл, Василь Стус, Микола Будуляк-Шаригін, Василь Овсієнко, Роман Семенюк, Константин Діденко, Артем Юськевич, Ігор Кравців, Ірина Стасів-Калинець, Стефанія Шабатура, Оксана Попович, Ірина Сеник. Голодівку також вели неукраїнці: Паруйр Айрікян, Размик Маркосян (вірмени), Владімір Осіпов, Герман Ушаков, Сергій Солдатов, Юрій Федоров (росіяни), Михаїл Гейфиц, Едвард Кузнєцов (евреї), Майгоніс Развінш (національність невідома), Бабур Шакіров (туркмен) та Нійлоне Садунайте (литовка). Того ж дня, В. Осіпов написав заяву, в якій навів список 40 відомих йому українських політв'язнів і назвав злочином насильне відірвання в'язнів від їхньої рідної мови і національної культури.

В лютому 1977 року Кузнєцов, Мурженко, Ребрик і М. Осадчий голодували п'ять днів на знак протесту проти погіршення режиму. У трьох інших таборах Мордовії були проведені одноденні голодівки солідарности.

Комунікат ЗП УГВР ч. 80/77...2

У Валентина Мороза в квітні 1977 року зроблено обшук, під час якого у нього

(Закінчення на ст. 3-ій)

Секретар Бровн обстоює розбудову ,,пересувних" ракет

Вашінгтон. — Секретар оборони Гарольд Бровн плянує звернутися до Конгресу в справі призначення фондів на розбудову нової ,,пересувної" ракети, яка мала б заступити дотеперішню головну американську стратегічну ракету ,,Мінетмен". Нову ракету, названу ,,М-Екс", можна було б вистрілювати з будь-якого пункту в підземному тунелі, завдовшки 10-12 миль. Пентаґон твердить, що розбудова такої ,,пересувної'' ракети є конечністю, щоб запобігти знищенню американської ракетної зброї совєтськими міжконтинентальними ракетами, які до середини 1980-их років будуть удосконалені до тієї міри, що зможуть попадати в усі ,,нерухомі" ракети.

Речники Департаменту оборони підкреслюють, що президент Джіммі Картер ще не вирішив, чи дати свою згоду на розбудову ,,пересувних'' ракет. Проте в Конгресі напевно розгорнеться палка дискусія на цю тему, бо секретар Бровн інформував, що на самі досліди та випродукування ракети треба буде видати 245 мільйонів долярів протягом бюджетового року 1979, а ціла нова система тих ракет коштувала б від 35 до 40 більйонів долярів. Це була б найкоштовніша ракетна система в історії ЗСА.

Пентаґон твердить, що ракета ,,М-Екс" не тільки буде ,,пересувною", але теж більш точною та з більш деструктивною спроможністю, ніж будь-яка попередня стратегічна ракета.

Цієї суботи і неділі АДУК матиме З'їзд в Ню Йорку, а ООЛ в Йонкерсі

Ню Йорк. — В кінці цього тижня, 8 і 9-го жовтня ц. р., тут у приміщенні Дому ОУВФ при 136 2-га евеню відбудеться Другий З'їзд Асоціяції Діячів Української Культури (АДУК) зі звітами Головної Управи та голів Відділів у ЗСА, програмовою доповіддю голови Світового АДУК д-ра Б. Стебельського (субота год. 5-та по полудні) і словом д-ра Михайла Кушніра того ж дня о год. 7-ій вечором, великим концертом і спільною перекускою. Другого дня в неділю, 9-го жовтня, крім обговорення звітної доповіді, присутні делегати застановлятимуться над справами української культури на Батьківщині і в діяспорі, збереження української мови і культурних організацій тощо. О год. 6-ій вечором будуть показані озвучені прозірки АДУК п. з. ,,Українська Національна Революція'', друга серія, яка охоплює роки дій УВО, ОУН УПА. Вступ на обидва дні З'їзду 5 долярів, які включають перекуску і з'їздові матеріяли. Для студентів вступ на З'їзд вільний. Початок нарад в обидвох днях 10-та година рано.

У цих же днях, суботу і неділю 8—9-го жовтня, в приміщенні Української Централі в Йонкерсі при 301 Палісейд евеню, відбуватиме свій 16-ий Звичайний З'їзд Організація Оборони Лемківщини (ООЛ), у програмі якої передбачено відбуття двох пленарних сесій, звітування керівних органів ООЛ, дискусію над звітами, програмову доповідь, а в суботу вечором бенкет і забаву. Початок бенкету год. 6-та вечором. В неділю, після Богослуження в українській католицькій церкві, яка буде правитися в намірені українського народу, З'їзд продовжуватиме свої наради і закінчить їх вибором нової Управи ООЛ та прийняттям резолюцій. Теперішню Крайову Управу Організації Оборони Лемківщини очолює колишній воїн УПА Мирон Мицьо.

Суддя скоротив терміни ув'язнення трьом засудженим за Вотерґейт

Вашінгтон. — Минулого вівтірка, 4-го жовтня, федеральний суддя Джон Сіріка, прослухавши заяви трьох колишніх співпрацівників президента Ричарда Ніксона, що вони ,,таки поповнили злочин'', коли старалися затаїти Вотерґейтську аферу, вирішив скоротити термін ув'язнення Джона Мічелла, колишнього генерального прокуратора ЗСА, Г. Р. Гальдемана, колишнього шефа персоналу Білого Дому і Джона Ерліхмана, колишнього головного дорадника президента Ніксона для внутрішніх справ.

Первісно той же суддя Сіріка був засудив трьох згаданих на від 30 місяців до 8 років ув'язнення, а тепер скоротив термін на від 1-го до 4-ох років тюрми. Таким чином, Мічелл і Гальдеман можуть бути звільнені на поруку вже в червні наступного року, бо їх засуджено тільки за спроби затаїти влом до головної квартири Крайового комітету Демократичної партії та за спроби ,,купити мовчанку'' вломників. Натомість Ерліхман може бути звільнений на поруку щойно в березні 1979-го року, бо він теж був засуджений за влом до канцелярії одного психіятра, який лікував д-ра Даніела Еллсберга, відомого з того, що оприлюднив таємні документи, т. зв. ,,Пентагонські документи''', які стосувалися американської стратегії під час В'єтнамської війни. Однак, існує можливість, що і цей другий термін ув'язнення Ерліхмана буде скорочений.

ВИСТАВКА ТВОРЧОСТИ МОЛОДІ

Ню Йорк, Н. Й. — Заходами 64-го Відділу СУА тут від 23-го до 30-го жовтня ц. р. в Домі УККА-СУА, 203 2-га евеню, відбудеться 10-та з черги виставка творчости молоді. Експонати на виставку приймається у цьому ж приміщенні в суботу, 8-го жовтня, від год. 12-ої до 5-ої по полудні. Участь у виставці можуть брати діти від 5-го до 14-го року життя.

20 жидівських активістів у Москві є під домашнім арештом в часі нарад Верховної Ради СССР

Москва. — В часі, коли Верховна Рала СССР відбуває свою сесію, а депутати вислухують довгих вияснень кремлівських верховодів щодо конституції, яка має бути затвердженою в п'ятницю, 7-го жовтня ц. р., помешкання 20-ох жидівських активістів в Москві є під строгим наглядом поліції і цивільних агентів КҐБ, які стараються не допустити до демонстрації жидів перед будинком Верховної Ради. Владімір Слєпак, радіоінженер який належить до малої, але дуже активної групи дисидентів, взагалі не може вийти із свого помешкання, бо біля його дверей стоять від понеділка двох цивільних агентів і випускають на двір тільки його дружину для потрібних харчових закупів. Святочний момент в історії Совєтського Союзу — 60-річчя великої Жовтневої революції наближається і совєти не бажають, щоб цей момент був порушений якоюнебудь формою протестних демонстрацій чи дисидентських активностей. Тому вони поробили всякі забезпечення, щоб не дійшло до жадних маніфестаційних виявів, головно в часі нарад Верховної Ради СССР і сконцентрованої уваги західнього світу на Москву. В четвер, 6-го жовтня, совєтські гардисти дозволили, однак, американським приятелям Слєпака відвідати його в помешканні і не робили їм ніяких труднощів. Слєпак розповів їм, що він і приблизно 20 інших жидівських активістів перебувають під домашнім арештом, а поліція пильнує мешкання також всіх інших жидів, які раніше внесли прохання про виїзд до Ізраїля чи інших західніх країн. Декількох жидівських активістів, — заявив Слєпак, — агенти КҐБ арештували і вивезли їх на час тривання нарад Верховної Ради СССР поза Москву. Один з них пропав був без вістей, але три дні пізніше поліція повідомила родину, що його засуджено на 15 днів ув'язнення за ,,хуліганство''. Взагалі, у зв'язку з

(Закінчення на ст. 3-ій)

Замість піску...

На Чернігівщині біля річки Убідь тракторист, зачерпнувши ескаватором, побачив, що там замість піску — виблискувало срібло, — інформує київська ,,Радянська Україна". Після аналізи спеціялісти встановили, що цією цінною знахідкою були польські монети ХУ — ХУІ сторіч.

Леонід Плющ, Андрій Амальрик, Людмила Алексєєва та Рамзі Кларк виступали в Ню Йорку з вимогами до Беоґрадської Конференції

Ню Йорк. (Комітет оборони радянських політичних в'язнів) — В неділю, 2-го жовтня, приблизно 400 людей зібралося тут в авдиторії школи Стайвесант Гай Скул, щоб заманіфістувати ,,наше становище до Београдської конференції". На зібранні виступали: Леонід Плющ, представник на Заході Української громадської групи для сприяння виконання Гельсінкських угод; Людмила Алексєєва та Андрій Альмарик, представники Московської Гельсінкської групи та колишній генеральний прокурор ЗСА Рамзі Кларк. В імені арештованих жидівських активістів виступала колишня голова Лонг Айлендського Комітету в захисті совєтських жидів та член головної управи Міжнародної ліґи для репатріяції совєтських жидів, Айнез Вайзман.

Пані Вайзман виступала перша. Вона сказала, що сьогодні, напередодні Београдської конференції, нашою основною вимогою є звільнення усіх заарештованих членів Гельсінкських груп в СССР. Без цієї передумови немає глузду західнім державам вести будь-які розмови з СССР, і якщо цю вимогу уряд СССР не виповнить, тоді хіба треба вести акцію в Конґресі, щоб уневажнити Гельсінкський договір. Пані Вайзман дещо розказала про долю жидівського активіста, члена основника Гельсінкської групи в Москві, Анатолія Шаранського, який тепер сидить у слідчій тюрмі КҐБ в Москві, обвинувачений в шпіонажі на користь ЗСА.

Потім говорив Рамзі Кларк, колишній генеральний прокурор ЗСА, який на бажання родин Миколи Руденка та Олексія Тихого згодився бути їхнім леґальним дорадником. Кларк почав свій виступ від загальних тверджень про права людини, тоді перейшов до конкретного випадку Руденка і Тихого, розповів про арешт, суд та затвердження вироку Верховним Судом УССР.

Людмила Алексєєва виступала як один із представників Московської Гельсінкської групи і розповіла про новий тиск на демократичний рух в Москві. Якщо західні держави не будуть послідовно вимагати, щоб Москва виконувала Гельсінкські угоди, то СССР матиме вільну руку переслідувати усіх борців за справедливість. Група в

(Закінчення на ст. 3-ій)

Поширюються поголоски про ,,видворення" Сахарова

Бонн, Західня Німеччина. — В Німеччині сильно поширилися поголоски, що Москва наміряється ,,видворити'' з СССР академіка Андрея Сахарова. Сахаров, як відомо, є видатним совєтським дисидентом і оборонцем прав людини, на поведінку і працю якого орієнтуються інші дисиденти. Газета ,,Ню Йорк Повст'' у числі з четверга, 6-го жовтня, ц. р., інформує, що висновок про ,,видворення'' Сахарова був зроблений на підставі повідомлення в ,,Хроніці поточних подій'', яку видають дисиденти в СССР. В ,,Хроніці'' згадується, що совєтські пропаґандисти підготовляють до видання книжку: ,,В справі викинення А. Д. Сахарова''. Дружина Сахарова Єлена перебуває тепер в Італії, де вона має перейти операцію одного ока. Його пасербиця Татьяна і її чоловік Єфрем недавно одержали візу на виїзд до ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конференція в Београді

У вівторок, 4-го жовтня ц. р., без голосних фанфар і без великого шуму, але з великою участю делегацій з усіх 35-ох країн — сигнаторів Гельсінкської угоди та в присутності президента Тіта, розпочалася в столиці Югославії Београді, друга фаза Европейської конференції для справ безпеки і співробітництва, яка триватиме повних три місяці і завданням якої є розглянути ряд проблем міжнародної політики та міждержавних відносин, в тому і проблему прав людини у світі та потоптання цих прав в поодиноких країнах, зокрема в Совєтському Союзі та його сателітах, які в більшій чи меншій мірі не додержувались постанов Гельсінкської угоди, або й цілковито їх ігнорували. Як відомо, напередодні Конференції в Београді Москва і комуністичний бльок держав робили все можливе, щоб не допустити до обговорення справи людських прав, приготовили в поспіху на своїх конференціях в Болгарії і Чехо-Словаччині стратегію і тактику оборони справ „Третього кошика" Гельсінкської угоди, а при тому вели посилено заздалегідь устійнену пропаганду, що, мовляв, західні делегації, а зокрема делегації ЗСА і його найближчих приятелів з Північно-Атлантійського Оборонного Пакту, приїжджають до Београду тільки для того, щоб обвинувачувати соціялістичні країни „у вигаданій капіталістичними пропагандистами справі — непошануванні прав людини в країнах соціялістичної співдружности". Виглядає, що й побут на XXXII Сесії Генеральної Асамблеї міністра закордонних справ СССР Андрея Ґромика використано для того, щоб до певної міри злагіднити позицію ЗСА до справи людських прав, знаючи, що делегація З'єднаних Стейтів Америки чи не одинока приїхала до Београду з виразною настановою домагатися перегляду Гельсінкського договору і притягнення до відповідальности його порушників в Москві. очевидно, знали, що великою горматою, якою можна захитати стійкість Америки, є справа підписання нового договору про скорочення стратегічної зброї і цю гармату, як виглядає, зручно використовував Андрей Ґромико у переговорах з президентом Джіммі Картером та державним секретарем Сайрусом Венсом. Після його виїзду в американській пресі появилось повідомлення, що західні дипломати будуть „балянсувати" свою політику в Београді і будуть „легко обвинувачувати" Совєтський Союз за непошанування людських прав, щоб оминути провокації росіян і „не переходити межі", бо відкрита конфронтація, на думку речника Державного департаменту ЗСА, могла б перешкодити в підписанні договору про стратегічну зброю, до чого змагає уряд ЗСА.

Раніше комуно-московські режимники намагалися заглушити протестні голоси американського суспільства голосною пропагандою і статтями визначних їхніх журналістів, а вину за евентуальні неуспіхи в Београді хотіли зіпхати на Адміністрацію президента Картера та на Комісію безпеки і співробітництва в Европі, яка була покликана Конгресом ЗСА для перевірки Гельсінкської угоди. Побачивши, однак, що пропагандивними трюками вони далеко не зайдуть, бо проблему порушення угоди вже обговорюють ча широкому міжнародному форумі, кремлівські верховоди застосували змінну тактику, тактику міждержавних пертрактацій і обіцянок, яких вони й так не думають додержуватися, якщо вона стають для них невигідними.

Це не значить, що вони припиняють свою пропагандивну кампанію, але — як це свідчить виступ Брежнєва на „конституційній" сесії Верховної Ради СССР минулого вівтірка, 4-го жовтня, отже в день відкриття другої фази Београдської конференції — ця совєтська пропаганда скеровується на те, щоб втихомирити внутрішню опозицію та припинити чи бодай сповільнити ріст внутрішнього руху спротиву проти режимного беззаконня.

Брежнєв, виходило б вже рахується з тим, що не зважаючи на перебіг Београдської конференції, світ зміряє до поширення свободи народів і одиниці. І тому сьогодні, чи завтра, в Београді чи на іншому місці, комуністичні режими мусять здати рахунок зі свого поступування і стосованого ним терору супроти народів, груп чи окремих одиниць. Людство вступило на шлях оборони прав людини і спільної відповідальности. Від цієї відповідальности навряд чи зможуть утекти комуністичні держави.

В. Ґут Кульчицький

МЕДИТАЦІЇ НАД ІСТОРІЄЮ

I

Колись, там за океаном у „старім краю" переконували в школах учнів, що до історії треба ставитися з повагою, треба її вивчати, бо „історія — це учителька життя", вона вчить як у житті поступати, вона, вказуючи на помилки минулого, допомагає обходити зрадливі трясовини та оминати підводні скали на життєвих шляхах.

Минули роки, історія збагатилася численними і важливими подіями, і бувші учні, нині статечні громадяни, вже й самі частина історії, можуть, поглянувши довкруги і просторово і часово, запитати: чи дійсно історія є учителькою життя?

Індокитайська лекція.

На протязі багатьох років у трьох індокитайських країнах велася боротьба між комуністами і некомуністами. Чи відограла у тій боротьбі якусь ролю історія, як учителька? Здається, об'єктивний дослідник сказав би: так, але з її послуг скористала тільки комуністична сторона.

А як тепер? Чи є познаки, що побита комуністична сторона вчиться чогось з індокитайської лекції?

У ліберальному англійському щоденнику „Менчестер Гардіян" за 18 вересня ц. р. була поміщена дуже інтересна під цим оглядом стаття Мартіна Вуллакотта п. н. „Коли то репортери висміювали криваву купіль". Пригадує він там, як то у 1975 р. з американської амбасади в Пном Пен, столиці Камбоджі, діставалися до репортерів вістки про жахливі звірства, поповнювані частинами Хмер Руж на зайнятих ними теренах, але репортери тим вісткам не вірили; вважали їх пропагандивними видумками „твердолінійників" в амбасаді. І попиваючи горілку при свічці в готелі, вони співали пісеньку:

О, чи буде кривава
жахлива купіль
Як Хмер Руж прийде
до міста?
О, так, буде жахлива
кривава купіль
Як Хмер Руж прийде
до міста.

„Ми співали її, — пригадує Вуллакотт, — з насолодою, а спрямована вона була проти впертих парубків...які видумали оці пророцтва без, — як нам здавалося, — жадних дійсних підстав". Бо так казав принц Шіганук, так казали Хмер Руж, так, за малими виїмками, казали мешканці Пном Пен, і так казали „ліберали" з американської амбасади.

„Як ми тепер знаємо, — продовжує Вуллакотт, — кривава купіль таки була. Правду мали таки твердолінійники з амбасади. А помилялися ліберали з амбасади, багато камбоджців з боку уряду, і журналісти.. зосереджуючись на корупції і нездарності уряду Лон Нола та на обманствах і глупостях американців в Камбоджі, дуже мало журналістів пробувало викрити, що діялося на теренах Хмер Руж....Не виправлено тієї хиби в репортуванні про Камбоджу і по війні. Із соток репортерів, які були в Камбоджі, тільки жменька пішла до таборів втікачів на тайляндській границі, де то можна було дістати поважні інформації про нове суспільство в Камбоджі".

Визнання помилки — це вже наука, і оця сповідь Вуллакотта показує, що він дечого навчився. А написав він її з нагоди появи книжки про сучасний стан в Камбоджі п. н. „Мир з жахіттям", яку написали Джон Баррон і Антоні Паул, співробітники місячника „Рідерс Дайджест".

Признається до гріха, обговорюючи цю книжку, і відомий французький журналіст Жан Лякутюр. „Це присоромлює нас усіх, як громадян міжнародної спільноти, — пише він, а в першу чергу таких як я, що обороняли справу Хмер Руж у їх боротьбі проти продажного режиму Лон Нола". Отже, Лякутюр також дечого навчився. Та пропонована ними аналіза причин одначе показує, що та їхня наука є досить обмеженого засягу.

Вуллакотт, навівши сугестію авторів книжки, що „причини тих жахів є в теоретиках, які, бувши лідерами Хмер Руж, перетворили цілу Камбоджу в соціяльну ляборaторію, а камбоджців в експериментальних сотворінь", докоряє їм за те, що вони не врахували тієї гіркоти, яка нагромаджувалася в „теоретиків" за час боротьби. Лякутюр же питає: — „Чи не було б мудріше шукати джерел цього кровожадного режиму в історії Камбоджі і соціоекономічних напруженнях?" А ми запитаємо: а чому б не шукати причин в ідеології, як то пробують до певної міри робити автори книжки? Чи історії інших країн не дають для таких розшуків достатніх матеріялів?

Спільний знаменник.

Бувший комуніст Роберт Бол написав п'єсу про події у Російській імперії від 1910 до 1924 рр. Її поставив цього року Національний Театр у Лондоні. Бенедикт Найнтінгел у щоденнику „Ню Йорк Таймс" за 19 червня ц. р. у рецензії на цю п'єсу пише: — „У п'єсі є сугестія,що наголос Маркса на історичну необхідність знімає моральну відповідальність із тих, які ту історію творять. Люди у п'єсі божевільні не тільки тому, що для них ціль виправдує засоби і що все прийнятне, якщо тільки Росія переміниться в ляборaторію, де їхні соціяльні критерії можуть безпечно процвітати, але й тому, що вони бачать себе знаряддям невблаганої долі. Економічні боги говорять так же само невблагано, як і боги старинних греків у якійнебудь грецькій трагедії, і людина мусить сліпо підкорятися".

Це так про Леніна, Сталіна, Дзєржинського і їхніх спільників. А от що каже редакційна тижневика „Менчестер Гардіян" за 16 січня ц. р. про Чехо-Словаччину: — „Як тільки хтось повірить, як то переважна більшість марксистів вірить, в існування історичних законів, які є так же само невблаганні, як і наукові закони, як закон тяжіння, тоді можна виконувати дуже легко найдивовижніші інтелектуальні переверти...Особливим перевертом, який було наказано чехам і словакам оплескувати, було примінення останнього року до їхньої країни двох договорів ОН про людські права. Ті договори забезпечують, як відомо, якраз ті свободи, яких громадянам Чехо-Словаччини відмовляється". Дальше, на підставі книжки Роже Ґараді, викиненого французькими комуністами з партії за критику совєтської інвазії Чехо-Словаччини, стаття показує „як цей трюк робиться". Отже, всюди, де говориться „працююча кляса, робітники, громадяни", треба підставляти „партія, яка їх репрезентує і з ними ідентифікується", або просто вживати формулу: „народ — партія, а партія — інструмент історії". І власне згідно з цією формулою партійний орган в Празі „Руде Право" голосив: — „Ті, що лягають на рейки, щоб спинити поїзд історії, мусять припускати, що їм відітнеться ноги".

Чи ж оце особливе розуміння історії, не староримське як учительки, але модерне, як невблаганні Мойри, яке відбивалося і відбивається на діях московських і празьких ватажків, не лежить в основі поступування і теперішніх лідерів Камбоджі? Чи не є це спільний знаменник, який переступає через різниці народів, рас, континентів і всіх комуністів об'єднує?

(Продовження буде)

Михайло Стефанів

ПРАВДА ПРО ХАСИДИЗМ

У „Свободі" в числах 206 і 207, 1977 архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів у статті: „Про те і се та дещо інше" подав щось наче виклад на деякі теми з жидівської проблематики, бо в нашій громаді, мовляв, „дуже невідрадний стан знань..." в цій ділянці.

Добре, що така корисна публікація появилась, але ще краще було б, коли б її не притінювали деякі недокладності, трактування легенди як правди та помилкові інформації.

Як приклад, на останнє, візьмемо проблему, нерозривно зв'язану з Україною-хасидизм.

Шановний автор каже, що цей релігійний рух „зародився і розцвів в...Галичині".

Зовсім так не було. Основник хасидизму — Бал Шем Тов, уродженець Поділля (1700 р., в Окопах, дехто сумнівається), де й виріс, прожив свій молодечий вік в Карпатах Північної Буковини, на розмежуваннях Гуцульщини, де часто перебував насамоті на лоні карпатської природи в молитві і роздумуваннях про Бога і Його об'явлення в природі. І тут зародилось і визрівало його нове розуміння і почитування Бога, а коли визріло, став публічно проповідувати. (Хасиди кажуть, після надприродної з'яви). Вперше, мабуть, в Садаґурі (на Буковині), а може в Кутах, а ще може і десь на Поділлі, бо після свого успішного, так би мовити, „дебюту", він переноситься з родиною (жонатий із дочкою кутянського рабина) туди, в найбільше жидами заселені райони і поселюється в Межибіжі. Тут нова проповідь розвивається в сильний релігійний рух, що розноситься по всій Україні, де була жидівська діяспора.

Після смерти Бал Шем Това керівництво хасидським рухом перебрав його учень, рабин Дов Бер з Межиріччя, на Рівенщині. Цей високоосвічений талмудист зробив Межиріч східньо- і центрально европейським центром хасидизму. Звідси бо поширилась нова проповідь на Білорусь, Литву, Польщу, Мадярщину — а там і по всьому світі.

При цьому скажемо ще, що слово хасидизм, від гебрейського хасид (побожний) — а може бути і хусидизм, — жиди пищуть з восьмої букви (п — хес) гебрейської абетки, що звуком найбільше подібна нашій х, тому в українській мові пишемо хасидизм, а не гасидизм, як це практикує шановний автор.

Як бачимо, оновлення віри Авраама, Ісака і Якова вийшло з України і стало для жидів найсильнішим релігійно-національним фактором, що об'єднує їх в модерному світі в один народ, байдуже чи це в Ізраїлі, Америці, Европі чи деінде. І як прикро дізнаватись, що жиди це своє відродження зв'язують з Польщею, а не з Україною і нашим народом. Але частково і наша вина в тому, що ми ще й досі не спромоглись на видання хоч би і одної наукової розвідки про це знатне явище — хасидизм в Україні.

ГАРВАРДСЬКІ ДНІ

Декілька років тому,колядуючи в групі українських студентів міста Сан Дієго у Каліфорнії на Фонд Катедр Українознавства при Гарвардському університеті, я не сподівався, що декому з нас доведеться вчитися у цій славній науковій установі.

Після довгої і виснажуючої подорожі, Гарвард зустрічає нас непривітливим дощем і б'юрократичною сустою. Перевантажені валізками, я зі сестрою Вірою блукаємо від одного будинку до другого, щоб нарешті одержати бажаний ключ до власної кімнати у „Перконз Гол". Велика і невпорядкована кімната, в якій міг би поміститися цілий пластовий курінь, є наступним розчаруванням. Та завдяки допомозі доброго дверника Артура, моя кімната стає чепурною і привітливою.

Під вечів прибулу молодь вітає адміністрація українських літніх курсів. Повідомлення, що виклади розпочинаються наступного дня о годині восьмій ранку, не викликає ентузіязму виснажених дорогою студентів.

Вранці нас зустрічає сонечко привітливе, як і каліфорнійське. Кудись зникла вчорашня втома і з нотатниками ми знову в залі Джеферсона. Зареєстрована на студії української мови. після іспиту, потрапляю до однієї із п'яти окремих груп. Почуваюся задоволеною у милій групі студентів пані Гантули. Скоро минає почуття соромливости та непевности серед прибулих із різних міст українських студентів. Не рідко граматичні помилки викликають дружні вибухи сміху студентів та одночасно сум нашої доброї і терпеливої пані Гантули.

На лекціях історії проф. Субтельного збиралося найбільше число студентів. Його доступний спосіб викладів та вміння зацікавити слухачів різного рівня робили лекції особливо популярними. Тепер я почуваюся більше озброєною до дискусії на теми історії України.

Шкодую, що через брак часу не змогла побувати на викладах літератури проф. Грабовича, про які із захопленням розповідала сестра Віра.

У вільний від науки час мандруємо по Кембріджі, блукаємо підземками Бостону, оглядаємо визначні місця й відвідуємо славний Кейп Код. Із особливою приємністю згадуються влаштовані Інститутом цікаві зустрічі, огляд фільмів та незабутній прощальний пікнік

Здається недавно приїхали, а вже проминав четвертий тиждень. Підготовлення до іспитів пригадувало недалеке закінчення навчань. До пізніх годин ночі студенти стають „гризо - знижками". Кожний бажає собі добрих оцінок. „От

(Закінчення на ст. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ЖИВИМ І МЕРТВИМ

Це діялось перед роками на Союзівці, вже так під осінь, після Свята Праці. Гості в більшості вже були роз'їхались у свояси, а на оселі залишилися самі „недобитки", — як жартував тоді ще живий та здоровий сталий мешканець Союзівки, сл. п. Степан Дембіцький. Саме в той час помер хтось з визначних союзовців-піонерів і всі по ньому дуже сумували.

— Ой, Господи, як тепер люди вмирають — затужила пані Осідачиха. — Аж страшно заглянути до „Свободи", на третю сторінку: скільки там хрестів та некрологів

— Прошу пані, — сказав тоді пан Дембіцький, земля йому пером, — люди не тільки вмирають, але й родяться, час-від-часу. Біда в тому, що їхнє прибуття на світ „Свобода" не реєструє так акуратно, як відхід небіжчиків у кращі світи. Я думаю, що вона робить неправильно: раз пише про мертвих, то й повинна щось написати про новонароджених. Тоді буде якийсь порядок в цьому департаменті.

З паном Дембіцьким, пригадую, дехто тоді погоджувався, дехто — ні, але факт залишається фактом, що новонародженці справді трохи покривджені, коли йде мова про так зване „паблиситі" в пресі. Залишімо покійників у спокою і не тривожмо їх вічного сну, але ви подивіться, скільки уваги присвячується в газетах всяким „срібним" чи „золотим" ювілятам чи солензантам, чи новожонам, що вступили на спільну стежку життя! Наприклад, в Канаді, деякі українські газети мають окремі сторінки, на котрих не друкується жадного іншого матеріялу, тільки безнастанку дзвонять там срібні весільні дзвони

А приходить на світ новий член світової спільноти, української спільноти, Союзової спільноти, а наша преса ніби води в рота набрала, не прив'язує до цього факту мінімальної уваги! Та ж ми повинні з цього приводу колективно радіти, бити в дзвони чи в бубни, грати на бандурах та інших інструментах, бо, з такого, скажемо, маленького пуцьвірка може вирости наш великий державний муж, або такий мистець, як Олександер Архипенко, або навіть американський сенатор українського роду, що буде воювати за людські права в Україні ще з більшим завзяттям, ніж це робить конгресмен Кач.

Єдину сатисфакцію дає новонародженому поколінню „Союзова Трибуна" в „Свободі", що публікує час-від-часу прекрасні фотознятки наших найменших, які мали те щастя, що їхні дідусі та бабуні ще за свого життя повписували їх у члени Українського Народного Союзу.

Ікер

Мирослав Семчишин

ТРИВОЖНЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА В АМЕРИЦІ

(1)

В кількох останніх роках, а зокрема в цьому році, українська преса чимало місця присвятила справам українського шкільництва: справам навчання мови, кращих підручників, зміни шкільних програм та цілому рядові навчально-виховних проблем. У постійній журбі за збереження українського молодого покоління чи взагалі української людини від небезпеки асиміляції, чи зле [illegible] цілий ряд авторів і дослідників цього питання, отже не тільки педагоги чи вчителі-практики, але і соціологи та психологи десятки разів забирали і забирають у цих важливих справах голос, аналізують ті чи інші неґативи, стверджують факти та стараються всебічно підійти до проблеми „збереження національної ідентичности" (яка вже стала своєрідним табу), та подають свої рецепти, поради ітп. Все це очевидно дуже необхідне, важливе і повчальне, бо воно постійно актуалізує основні принципи нашої спільноти, якій з усіх боків загрожують різні небезпеки, до яких, зрештою ми вже поволі привикаємо. Відбувається отже широкого маштабу дискусія і то не тільки на сторінках періодичної преси чи фахових журналів, але і на публічних зборах, наукових конференціях, панелях і тп. Ареною таких виступів стали наші навіть найвищі асамблеї і здається цьому немає і не буде кінця...

Про що ж усе це свідчить? Свідчить про те, що наш збірний національний організм, тобто наша зорганізована суспільність на цьому континенті, крім завдань політич- [illegible]логічних чи інших споріднених, переживає [illegible]ість, що і як буде з нами тут на цій [illegible] (та й не тільки американській) за роки що грядуть... Зуміємо ми себе зберегти від усіх небезпек саме тупо і глупо сприймаючої американізації? Зуміємо ми достатньо защепити серед нашого молодого покоління культ, любов і пошану для рідної української мови? Пощастить нам задержати усі ці надбання, вивершенням яких мали б бути наші більші і менші „гарварди", різні катедри української історії, культури чи літератури, різні наукові фундації (які останньо з'явились на нашому обрії), чи може прийдеться поволі і неминуче капітулювати та звикати до іншої дійсности, що заперечуватиме наші ідеали...

От з таких міркувань виходячи, ми рішили проаналізувати один відтинок нашого українського фронту в Америці — відтинок дуже важливий, а саме українознавче шкільництво—отой фундамент, на якому ми повинні будувати наше майбутнє. Оця капітальна тема інтригує нас не від сьогодні: проблемам школи виховання-навчання, проблемам збереження української мови, української виховної системи чи так гаряче дискутованого „виховного ідеалу" присвятили ми за останніх десять років чимало уваги, часу і місця на сторінках „Свободи" чи Бюлетеню Шкільної Ради УКК „Рідна Школа" * І сьогодні хочемо розгорнути перед цілою нашою громадою і відповідальними чинниками картину дійсного стану, в якому опинилось наше рідне шкільництво, картину, яка починає нас тривожити. Це питання м. і. було темою окремої доповіді на шкільній сесії в рамках 12-го Конгресу УККА, у жовтні 1976 р., воно було однією із центральних точок дискусії і воно повинно не тільки дійти до свідомости ширших кіл нашого громадянства, та знайти належний відгук, але й воно заставляє нас шукати засобів, щоби рятувати те що ще можна врятувати.

I. Роля школи в житті нашого народу

Щоби не заходити задалеко в філософію цього питання, дозволимо собі на найбільш засадничі зформулювання. Як суспільно-національна інституція школа — це не відокремлена ділянка культурного ставання даного народу. Вона похідна і вислідна цілої низки заходів і старань зорганізованого суспільства, яке на даному етапі свого розвитку і обов'язку виховати молоду людину та защепити їй певну суму необхідних знань, завдяки яким вона буде приготована до участи у збірному житті, — кожна школа має свою довгу і складну історію, про яку тут не місце говорити.

З'явилась вона як життєва необхідність і стала наріжним каменем фундаментів культури та її різних виявів. Без школи, як навчально-виховного, на продуманій програмі побудованого процесу, немає народу, в значінні себесвідомої спільноти. І кожен нарід на окремих щаблях свого росту від найбільш елементарного до найбільш удосконаленого саме у школі, в освіті, як у підставовому елементі культури, шукає відповіді, як найкраще зорганізувати своє життя і як передати свій досвід молодшим поколінням.

І ми як нація з 2,000-річною культурою історичного життя, школі і традиції завдячуємо дуже багато. Поряд з Церквою вона стала кузнею моральних християнських та етнічно-національних формантів, які ввели нас у коло культурних народів. Навіть у найгрізніших часах національно-політичного поневолення, школа старалася виконувати свою працю, а сторінки її історії записані творчим і виховним змістом.

Зокрема в новітній історії нашого тотально поневоленого народу, зі силоміць накиненою йому практикою атеїзму-комунізму, та ідеології крайнього матеріялізму, де школа стала ляборaторією перевиховання в дусі рецепт Маркса-Леніна, і стала інструментом знищення наших прадідніх традицій та нашої збірної особистости, — питання української вільної, національної школи поза межами батьківщини набирає особливої ваги і значіння. Але і там в партійно-комуністичній системі і її інструментові школі, українська людина не капітулює. Вона поважним числом своїх нам відомих і невідомих вихованців зуміла дійти до певних стверджень української правди, до джерел українства, та навіть з партійним квитком у руках піти — проти хвилі, і оприділити себе в рух активного спротиву. Отже навіть в програмах совєтської школи зуміли десятки кращих українських людей знайти зерна української правди і, хоча дорогою ціною, зуміли сказати поневолювачам своє слово та задемонструвати своє некапітулянтське існування. Значить школа, озброює українську людину, в яких умовах вона не жила б і під яким тиском не находилась би.

Зрозуміло, що з такими предиспозиціями нашої збірної психе, ми українці повсюду маніфестуємо нашу глибоков корінену тягу до свого себевияву, до своєї традиції та підметности своєї, а першим варстатом цих усіх якостей була і буде тільки українська рідна школа. І як така, в ієрархії наших національно-суспільних вартостей школа повинна і мусить зайняти першорядне місця. Але — чи займає? Чи ми сьогодні — горді своїм рідним шкільництвом? Чи придали ми йому того значення, яке воно повинно і мусить мати? Ось такі і подібні питання тривожать нас і оцьому корінному питанню нашої школи сьогодні і її невідомому, а то й тривожному майбутньому, ми хочемо дещо ближче приглянутись.

II. Ми в Америці

Наш масовий вихід з рідних земель і наше розселення по різних країнах, накладає на нас вільних українців особливі завдання: ми повинні стати резерватом вільної української культури, науки, вільних неконтрольованих політичних чи інших переконань та розбудовувати ті всі вартості, на розвиток яких наш ворог нам не дозволяє. Ми мали б стати піонерами незалежного українства. І в такому контексті на весь ріст виступає перед нами роля і завдання українського еміграційного шкільництва. Вона щораз то більше очевидна й драматична.

Заки перейти до розгляду нашого основного питання, коротко пригадаймо що ми тут в Америці до нашого приїзду в шкільній ділянці застали.

Ще далеко до революції і українських визвольних змагань, коли міцним і надійним резервуаром українства на рідних землях була Галичина чи взагалі західньо-українські землі, отже тоді ще, коли існувало міцне українське запілля, наші земляки в Америці і очевидно в Канаді, ще тому 80 літ почали організувати своє шкільництво. І так з постанням тут перших наших громад, церков, союзів, ітд. почали самотужки виростати рідні школи, бо тоді ще наш селянин чи робітник почували себе нерозривно зв'язаними куди більше зі своєю рідною землею, ніж з Америкою того часу.

[Продовження буде]

* ГЛЯДИ: М. СЕМЧИШИН: „Як зберегти українську мову в Америці" („Свобода" вересень 1967; його ж: „Проблеми і перспективи українознавчого шкільництва" („Свобода" червень, 1970), „Українська виховна система" („Свобода" травень, 1972, і „Український виховний ідеал" („Свобода" лютий, 1974).

РЕПРЕСІЇ АДМІНІСТРАЦІЇ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

забрали записки про Владімірську тюрму та психіятричний Інститут ім. Сербського. За це його позбавили особистого побачення, яке він повинен був мати в липні, і запроторили до ізолятора. Мороз проголосив голодівку.

3-ій табір

Від 5 до 18 травня Ірина Стасів-Калинець перебула в ШИЗО.

10 грудня 1976 року Вячеслав Чорновіл проголосив, що він переходить на статус політв'язня і тим самим перестав виходити на провірки, носити нашивку з прізвищем і в міру можливостей не одягає в'язничного одягу. Не дає згоди на стриження волосся і роздягання під час провірки (його стрижуть і роздягають насильно). Він також заявив, що буде працювати тільки по професії, або погодиться на інший тип праці, якщо в'язні будуть забезпечені загальним законом про працю (тепер в'язні працюють 48 годин на тиждень, а часто і в неділю), та якщо перестануть забирати половину зарплати для МВД. Після цієї заяви Чорновола чотири рази запроторували в ШИЗО: 31 грудня на 7 діб (його посадили хворого, без попередньої лікарської провірки), 11 лютого — ще раз на 7 діб, 26 лютого на 14 діб, 23 березня на 14 діб.

26 грудня 1976 року Чорновіл вислав заяву до Президії Верховної Ради СРСР, в якій він відкликав свою попередню заяву про зречення радянського громадянства та прохання на дозвіл виїхати з СРСР. Чорновіл написав, що він далі вважає себе громадянином України, не СРСР і бажає ділити долю свого народу.

31 грудня 1976 року разом з Чорноволом був запроторений в ШИЗО В. Осіпов (колишній редактор самвидавного журналу „Вєче") — на два тижні. В ШИЗО Чорновіл і Осіпов відмовилися вдягти видану їм брудну і подерту одежу та залишилися тільки в білизні. На другий день начальник табору, Пікулін, погодився, що одяг нікудишній і доручив видати їм інший. В ШИЗО Осіпов і Чорновіл провели кілька частинних голодівок, заявляючи, що це протест проти порушення одної з вимог статусу політв'язня. Під час ув'язнення Чорновола і Осіпова, проголосив частинну голодівку вірменин Паруйр Айрікян.

19-ий табір

3-го лютого 1977 року політв'язні Ушаков, Будуляк-Шаригін, Расинш, Овсієнко, Маркосьян, Юськевич та Семенюк проголосили голодівку на знак протесту проти приміщення Осіпова і Чорновола в ШИЗО.

В лютому 1977 року, через грипу, яка панувала в таборі, плян праці не виконано і тому начальник проголосив неділі 16 і 23 лютого днями праці з правом винагороди. А тому, що 16 лютого за роботу не заплатили, 23 лютого в'язні не вийшли на роботу. За це 7 осіб позбавлено права одержувати посилки і купувати в ларку, а саме: Будуляка-Шаригіна, Капояна, Маркосяна, Овсієнка, Равсинша та Семенюка.

Артем Юськевич хворий на туберкульозу нирок. Його стан здоров'я дуже погіршився від важкої праці та поганого харчування. 8 лютого його перевезли до лікарні в 3-му табірному пункті (с. Барашево). Юськевич домагається, щоб його перевезли до Ленінградської тюремної лікарні ім. Газа.

Пермські табори

Табір ч. 35

Число працівників адміністрації в таборі 35 не зменшилося від 1974 року, хоч тоді в таборі було 250 людей, а сьогодні є тільки 96 (квітень 1977). В'язні вважають, що власті більше заінтересовані в тому, щоб зберегти надійні кадри, ніж в економії зарплати.

Майже половина в'язнів — старики, інваліди, які сидять переважно „за війну" (поліцаї, карателі), або за участь в національно-визвольній боротьбі. Обшуки відбуваються два-три рази в місяць; деяких політв'язнів обшукують частіше.

З табору ч. 36, 14 квітня 1977 року привезли сюди Євгена Сверстюка на особисте побачення з дружиною Лідією. Їй заявили, що Сверстюка позбавили права на побачення, але адміністрація дозволить на коротке побачення — під умовою, що вони будуть розмовляти російською мовою. Є. Свестюк відмовився від цього і на знак протесту почав голодівку. На знак солідарности з ним, 20 політв'язнів почали голодівку. 30 квітня начальник табору Поляков, вислав телеграму Лідії Сверстюк, що особисте побачення є призначене при кінці травня.

Табір ч. 36

В таборі приблизно 30 в'язнів. При кінці вересня 1976 року при важкій праці був поранений політв'язень Гриньків. Його забрали до санітарної частини. З цього приводу політв'язні вислали заяви до Прокуратури і до ВЦСПС. Їм відповіли, що Гриньків був поранений з власної вини.

Йосиф Менделевич, як віруючий еврей, не працює в суботи, а норму виконує раніше. В суботу 11 грудня 1976 року він прийшов на місце праці і побачив, що зникли його запасні вироби. Товариші допомогли йому виконати норму. В понеділок, заступник начальника табору Федоров, викликав до себе бригадирів і накинувся на них, що їхні робітники не були присутні на місці праці. Кілька днів пізніше, Менделевич побачив в кабінеті начальника цеху свій пропавший виробіток. Наступної суботи, 18 грудня 1976 року, Менделевича покарали за те, що він не працював, і посадили на місяць в ПКТ. Багато політичних в'язнів протестували. Відомо, що євреї Димшиц, Зальмансон, українці Чупрій і Гриньків, та росіянин Ковалєв провели одноденну голодівку.

Комунікат ЗП УГВР ч. 80/77

Починаючи з жовтня 1976 року інвалідів примушують працювати (тиском і переконуванням). Дмитро Басараб і Онуфрій Кулак (вони „25-літники" з УПА) рішуче відмовилися. Басараба, впродовж деякого часу кожного дня викликав до себе начальник Федоров. На початку лютого 1977 року, Басараб мав серцевий приступ; його на ношах забрали до лікарні. Вже раніше він мав два інфаркти.

З табору 35 до табору 36 перевезли С. Глузмана, І. Калинця, В. Марченка та І. Світличного.

Якутський табір

В лютому 1977 року Георгій Винз перебув два тижні в обласній лікарні МВД. Його здоров'я погіршилося. Він має гіпертонію.

30 квітня 1977 року адміністрація табору викликала Винза на розмову. Його обвинувачували, що західні публікації пишуть про нього і що це діється за його ініціятивою. На доказ показали йому газету в англійській мову з його знімкою.

22 травня ц. р. Винз мав двогодинне побачення з дружиною і сином. На побаченні він сказав, що збирають нові матеріяли на новий суд проти нього і використовують для цього його переписку.

Владимірська тюрма

У руки адміністрації Владимірської тюрми попало звернення політв'язнів у зв'язку з обміном В. Буковського на чілійського комуніста Корвалана. Звернення було підписане Абанькином, Антонюком, Афанасєвим, Балажановим, Давидовим, Роде і Сафроновим.

Зіновія Антонюка позбавили за це побачення з рідними. Інших в'язнів перевели 22 січня 1977 року на 2 місяці на суворий режим. На початку квітня ц. р. Зіновій Антонюк мав інфаркт.

Високе відзначення проф. Андрія Гнатишина

Віденське Окружне Управління „Вінер Ляндесреґірунґ", оцінюючи велике творче досягнення у віденському музичному житті, відзначило нашого диригента і композитора проф. Андрія Гнатишина Золотим Хрестом Заслуги. Акт відзначення відбувся 16-го червня ц.р. у „Червоному Сальоні" Віденської ратуші, де заступниця посадника й губернатора столиці Австрії Гертруде Фреліх-Зандер вручила грамоту й відзнаки проф. Гнатишинові, а його дружині букет рож, зазначуючи, що без доброї й витривалої допомоги й опіки дружини, дуже важко приходиться мистцеві дійти до успіху. В цій святочній церемонії взяли участь чільні діячі й репрезентанти української громади, які закінчили це свято спільною трапезою.

З діяльности хору церкви св. Варвари

Хор св. Варвари, який з цієї причини, що наша громада невелика та ще й постійно маліє, не має змоги діяння в т. зв. українському „ґетто", як це водиться у містах Америки й Канади, так що концертування, або Богослуження в церквах відбуваються в переважній присутності австрійської чи іншої публіки. Після успішного концерту з нагоди 70-річчя комп. А. Гнатишина, запрошено хор взяти участь при відкритті виставки „Мистецтво Східніх Церков", що відбулося в просторій соборній церкві в Герцоґенбурґу (Дол. Австрія) 6-го травня ц.р. У цій чудовій церкві, яку заповнили високі державні й духовні представники, знавці мистецтва та зацікавлені учасники з усієї Австрії задзвеніли звуки української релігійної хорової музики, що своїми гармонійними акордами наповнили всі закутки собору. Твори Бортнянського і Гнатишина переплітали виступи промовців. Все було передане на хвилях австрійського державного радіо. Після відкриття запрошені гості й хор оглядали виставку в просторих світлицях манастиря із провідником д-ром Еґґером, який підготовив цю виставку зі старинними іконами, рукописами, священичими ризами та інше. Є там і експонати з церкви св. Варвари. Тиждень перед тим, в суботу, 30-го травня відбулася підготовча передача для цієї виставки на телебаченні, до якої також запрошено наш хор. Наші гарні дівчата й жінки в українських вишивках створили гарне враження глядачів в тій півгодинній передачі, зі славним актором Ганц Конрадсом. Австрійцям запам'ятався гарний образ.

КОНЦЕРТ

У суботу 18-го червня, в рамках віденського фестивалю відбувся четвертий з черги концерт української духовної і світської музики у фест-залі Віденської Старої Ратуші. Це був дійсний тріюмф української культури. Всі ті, що мали щастя бути на концерті хору, були зачаровані майстерністю і щирістю виконання цікавої та різноманітної програми. Повний, добре збалянсований хор з гарними голосами, густими басами та солістами, очолений заслуженим диригентом проф. А. Гнатишином, — звучав надзвичайно гарно. Борис Ямінський, що проводив програмою, вияснюючи тексти пісень німецькою мовою, привітав добірну публіку від хору і його диригента, який перший з українців і історії нашої віденської громади удостоївся такого відзначення. Начальник першої дільниці Відня інж. Гайріх Гайнц привітав сердечними словами хор і диригента та склав йому щирі ґратуляції з нагоди його високого відзначення, що присутні прийняли з одушевленими оплесками — і тоді почалась програма.

Велично й урочисто прозвучав символ віри „Вірую (соліст Ігор Гнатишин), містично й богомільно „Блажен муж", „Свят і Тебе поєм" (солістка Сільвія Отмар-Штейн і д-р Ігор Тарко) — всі три композиції Гнатишина, з великою тугою й драматизмом „Над ріками Вавилону" Веделя та знову побідно, як грізна перестророга ворогам, народна дума про Почаївську Божу Матір Леонтовича (соліст д-р Г. Фехт) та маєстетично з широкою гармонією пісня на честь Богородиці „Достойно єсть" Бортнянського, чим і закінчено релігійну частину.

Світську частину почато часто виконуваною композицією „Садок вишневий", яка кінчиться веселими гучними акордами, що стали неначе переходом до стрілецької пісні „Ой, видно село" в обр. Гнатишина, в якій відчулося, як молоді Стрільці наближаються здалека, переходять з гомоном через село і знову зникають із тихим гомоном вдалині. Слухачам подобалося м'яке ліричне звучання народної пісні „Ой, перепеличка" в обрібці Леонтовича з солісткою Любкою Гнатишин. Новиною в народній музиці є нова коломийка Гнатишина „Ой, у лісі, на смереці", якої, одначе, хор ще так не опанував, щоби висловити всі її веселі ефекти, як в тексті, так і в ритміці й динаміці. Зате вільно свобідно почував себе, як хор, так і соліст Борис Ямінський в пісні „Верховина", в дбайливому опрацюванні нашого диригента Дениса Січинського „Ревуху" кожноразово треба повторяти на бажання публіки. Дует на тлі хору „Болить мене голівонька" (солісти: Л. Гнатишин і С. Штейн) звучав дуже щиро, з повною душею. Ці два голоси звучать, неначе дві скрипки, збудовані одним майстром разом; з хором як зіграна оркестра, що говорить українською мовою. З парубоцьким і дівоцьким сільським темпераментом прозвучала популярна коломийка „Ой, музику дуже люблю" з солістами Л. Мудрицьким і Я. Ямінським, яку треба було повторити, не зважаючи на широку програму. Коли гарячі оплески не вгавали, на домагання голосів з публіки Любка Гнатишин заспівала пісню про Миколу, по якій начальник першої дільниці Відня і його заступник піднесли два букети чудових рож і передали для хору на руки обох солісток. У цей вечір показав хор св. Варвари бездоганну чистоту інтонації і строю, багатство і красу звукових фарб, динамічну гнучкість і злитість голосів у цьому, весь час, акапельному співі. Редактор Борис Ямінський який вже з великою рутиною, з бездоганною дикцією і силою звучання в голосі проводив через програму німецькою мовою, попрощав організаторів фестивалю й одушевлену публіку, що не жаліла своїх рук в оплесках, і побажав їм многих, здорових літ, а хор щераз задзвенів повністю звуку і з бадьорістю: „Многая Літа"!

Академія

Останнім передвакаційним виступом хору, був виступ на академії на честь довголітнього професора церковного права на віденському університеті, великого приятеля нашої церкви і хору, д-ра М. Плєхля, яка відбулася заходом Католицької Академії, з нагоди його 70-ліття. Поміж промовами епископа д-ра Вайнбахера і продекана унів. в Інсбруці д-ра П. Ляйшінґа співав хор „Херувимську пісню Бортнянського, „Блажен муж" Гнатишина і многоліття. Як висловився у своїй промові, д-р Плєхль, то найбільшою його радістю був виступ нашого хору. Тут згадати треба, що д-р Плєхль написав працю в двох томах про церкву святої Варвари, яку видало видавництво „Гердер"-а у Відні. Перша частина — це історія нашої Церкви, а друга — це документація на німецькій та латинській мовах. Цій праці посвятив він 15 літ. У згаданій академії взяли участь професори університету, колишні його ученики, духовенство і запрошені гості. Після академії в Залі Пралатів у Шоттенштіфті було обильне приняття.

Юрій Плешкевич

ЗВІТ — ЗАКЛИК

З АКЦІЇ „ДІТИ — ДІТЯМ" ЗА РР. 1976-77

Прибутки зі збірок

1-ий Відділ в Н.Й. $822.72, Автрія $275.61, Бруклин $100.00, 7-ий Відділ $280.33, Пласт $59.50, Церкви $113.00, СУМА $84.63, на конті $178.90, Загальна сума прибутків: $1,914.69.

Видатки

УМХС, Німеччина $75.00, Франція УАЖДО $150.00, Бельгія, Дім стар. $150.00, САЖН $150.00, „Рідна школа" Німеччина $50.00, Еспанія УАЖДО $25.00, Індивід. допом. $225.00, Австрія УДК $50.00, Пакунки $153.59. Загальна сума витрат: $1,703.59. Сальдо $211.10.

Головна Управа Української Медично-Харитативної Служби (був. Укр. Червоний Хрест з часів наших визвольних змагань), уважає своїм обов'язком щиро подякувати Громадянству за дотеперішню жертвенність на збірку „Діти-Дітям", яку щорічно з великою посвятою і трудом переводить Українська Американська Жіноча Допомогова Організація зі своїми Відділами, (голова п-ні Ольга Томашівська та секретар п-ні Алла Давиденко) якою ми досі рік-річно улаштовували дітям свято св. Миколи або Різдвяну Ялинку, обділяючи пакуночками або у більших скупченнях відповідною сумою грошей, у яких місцеві клітини влаштовують свята, звичайно з якоюсь сценкою, та які мають національно-релігійне і виховне значення.

Крім того, ми відвідуємо хворих, старших віком по старечих домах, обдаровуємо їх святочним печивом, в міру спроможности грошовою допомогою, висилаємо ліки до різних країн включно з Україною.

Потребуючих допомоги багато, а наші фонди обмежені, тому допомога УАЖДО для нас дуже цінна. Просимо дуже під цю пору не забути пожертвувати на збірку „Діти — дітям", щоб ми могли, як і в минулому, допомогти і розрадити тих, хто нашої допомоги потребує і цим сповнити свій національний обов'язок.

За головну Управу УМХС — д-р Гинилевич [голова]
За Головну Управу УАЖДО: А. Давиденко [секретар]; О. Томашівська [голова]

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Леонід Плющ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Москві існувала леґально, діяла на підставі підписаного акту і тому арешти її членів — Орлова, Гінзбурґа та Шаранського — є грубим порушенням закону.

Андрей Амальрик, другий представник Московської групи і автор відомого есею „Чи проіснує Совєтський Союз до 1984", також закликав до посилення акцій на захист арештованих членів груп, зокрема промовляв про заарештованих членів Грузинської Гельсінкської групи Ґамсахурдія і Коставу, над якими на днях має початися процес. Їх обвинувачують за статтею 62 кримінального кодексу („антисовєтська пропаганда і агітація").

Леоніда Плюща представив його перекладач Марко Царинник з Торонта. Царинник розповів присутнім найновіший епізод натиску совєтського режиму на Плюща — день перед зборами стало відомо, що матері і сестрі Плюща режим відмовив дозвіл на виїзд до Франції, мотивуючи цю відмову фальшивим твердженням, що вони „мають доступ до мілітарних таємниць". Матір Плюща працює кухаркою у військовій санаторії в Одесі, а його сестра медсестрою у такій же санаторії.

Плющ виступав як західній представник Української Гельсінкської групи і спочатку говорив до загальної теми: „Брежнєв в останньому часі посилається на те, що боротьба за права людини, яка ведеться тут на Заході, це втручання у внутрішні справи СССР. Брежнєв покликається на шостий принцип Гельсінкських угод. Але є і сьомий принцип про права людини і є ще загальна фраза про те, що всі десять принципів угод однаково важливі... Шостий принцип говорить про суверенітет держави, про невтручання в справи держави, як наприклад, це зробив Совєтський Союз у відношенні до Чехо-Словаччини. Сьомий принцип говорить про права людини, про суверенітет особи... Ми теж за суверенітет держави. Україна є членом ООН, усі розуміють, що це комедія, що це формальність. І за конституцією вона має суверенітет. Але тоді постає питання, чому не було представника України під час підписання Гельсінкських угод? Якщо Україна має суверенітет і має право голосу в ООН, чому немає в Україні посольств, чому немає пресових агенств, чому журналістам тяжче дістатися в Україну ніж у Москву? Чому взагалі набагато тяжчий обмін людей і інформацій з Україною?" Далі Плющ говорив про долю арештованих членів української та усіх Гельсінкських груп та запропонував вислати телеграму до Американської делеґації на Белградську нараду з проханнями: 1. Щоб усі 35 держав дотримувалися угоди. 2. Щоб конференція розглянула усі матеріяли Гельсінкських груп в СССР. 3. Щоб СССР звільнила усіх арештованих членів груп.

На закінчення були прочитані дві телеграми: перша від Наталії Солженіцин, в якій вона, як представник фонду для політв'язнів, закликала до захисту Александра Гінзбурґа; друга телеграма була від Владіміра Буковського, який вказував на загрозу недотримання Гельсінкських угод.

Предсідником зібрання був Тарас Ліщинський, член Комітету оборони радянських політичних в'язнів, заходами якого відбулися виступи.

20 жидівських...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

початком нарад Европейської Конференції в Белграді, становище дисидентів в СССР тепер незавидне. Трьох з групи сприяння виконанню Гельсінкських домовлень — Юрій Орлов, Анатолій Щараньскі і Александер Гінсбурґ перебувають в ув'язненні, а решта, принайменше 10, в Литві, Україні і Грузії, також арештовані, або вже навіть засуджені. Один з тієї групи — Мераб Костава, грузинський націоналіст, був засланий до психіятричного заведення КГБ. Андрей Сахаров, совєтський учений, який доміг совєтам винайти водневу бомбу, перебуває на волі, але нервово дуже вичерпаний і на своїх 56 років виглядає дуже зле та, як він це заявляє, чується дуже змученим. Декому, як наприклад, Валентинові Турчинові, вдалося виїхати на Захід. Турчин розпічне незадовго свої виклади в Колюмбійському університеті в департаменті математики. Майже кожного дня надходять звідомлення, - пише в газеті „Ню Йорк Таймс" Креінг Вітней, — про нові репресії й нові домагання свободи поодиноких груп. Релігійна група пентакосталістів з місцевості Находка вже від довшого часу маніфестує, голодує і протестує, домагаючись свободи релігії і апелює до Заходу за поміччю.

КОНЦЕРТ АДРІЯНА БРИТТАНА

Чікаго. У неділю, 9 жовтня 1977 року в год. 4 по пол. тут у залі — 19th Century Women's Club — 178 Forest Ave., Oak Park, Ill., відбудеться концерт сучасної української музики. У програмі твори: Косенка, Верикївського, Скорика і Грудина. Акомпанямент — Надія Савин. Квитки в ціні 4.00 — 3.00. Ввесь дохід призначений на новий будинок Інституту Модерного Мистецтва.

Замість квітів на могилу, у дванадцяту річницю смерти

бл. п. о. Марка Ґіля

пароха Ґрейт Медовс, Ню Джерзі
складають сто (100.00) долярів
на св. Софію — Патріярший Фонд

Николай і Катерина СВЯТІ

Замість квітів на свіжу могилу нашого Друга і Приятеля

св. п. Александра Разумова

складаємо 50.00 долярів
на Церкву-Пам'ятник св. Андрія Первозванного
в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Галина і Володимир ХАМУЛИ

В ТРИНАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Невіджалуваної ДРУЖИНИ
та нашої Найдорожчої МАМИ й БАБЦІ

бл. п.

ГАЛИНИ ГУСАК

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в суботу, 15 жовтня 1977 р., о год. 9-ій рано в церкві Царя Христа в Бостоні, Масс.

Кревних, Приятелів та Знайомих просять про молитви в намірені Покійної —

МУЖ, ДІТИ й ВНУКИ

ГАРВАРДСЬКІ ДНІ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

тяжко жити на еміґрації" — жартує приятель.

Найтяжчим виявився останній день нашого спільного побуту. Настрій — хоч плач і ніби для підсилення суму знову падає дощ. Обмінюємося адресами, взаємно бажаємо щасливої дороги і нових зустрічей. Прикро прощатися із друзями із різних сторін Америки і Канади. Ми багато навчилися і зріднилися. Я безмежно вдячна всім, хто спричинився нам дати гарвардські дні — найкращі та незабутні дні у моєму житті.

Надія Скоп, Сан Дієго, Каліфорнія. Пластунка, студентка Каліфорнійського університету.

ОСІННЯ ІМПРЕЗА „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ"

Ірвінгтон, Н. Дж. — Українське Спортове Товариство „Чорноморська Січ" влаштовує в суботу, 8-го жовтня ц. р., о год. 8:30 вечором в залі Голідей Інн в Соммервіллі, Н. Дж. (Роут 22 Бріджвотер) осінню спортову імпрезу з гостинним виступом Влодка і Дьолі Гентіш. Грає оркестра „Нова", буфет в заряді пань.

„СКЛЯНКА ВОДИ" В ІРВІНҐТОНІ І ВАШІНҐТОНІ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Студія Мистецького Слова пані Лідії Крушельницької з Ню Йорку поставить в Ірвінгтоні, Н. Дж., і Вашінгтоні, Д. К., комедію в 5-ох діях Є. Скріба „Склянка Води" в перекладі з французького Ю. Шереха. Імпреза в Ірвінгтоні відбудеться в неділю, 23-го жовтня ц. р., о год. 5-ій по полудні в Ірвінгтон гайскул на Клінтон евеню. Виставку спонзорує АДУК Північного Ню Джерзі; квитки: „Базар", „Говерля", „Дніпро" і при касі. У Вашінгтоні виставка відбудеться в неділю, 30-го жовтня, о год. 4-ій по полудні в Ерцман театрі, Шервуд Гайскул, 300 Олней-Санди Спрінг ровд, Санді Спрінг, Мериленд. Спонзор: Жіноча Секція при Об'єднанні Українців Вашінгтону. Квитки можна замовляти телефоном (301) 589-3944 і при касі.

ПОСВЯЧЕННЯ ВІДНОВЛЕНОГО ХРАМУ В МІННЕАПОЛІСІ

Мінніаполіс, Мінн. — В неділю, 23-го жовтня ц. р., тут відбудеться архиєрейське посвячення мистецького оформлення нової української католицької церкви св. Константина, парохом якої є о. крил. д-р Степан Кнап. О год. 10-ій ранку Владика Ярослав Габро, єпископ Чікагської Єпархії, посвятить нутро церкви, а опісля відправить Архиєрейську Службу Божу в сослуженні духовенства. По Службі Божій о год. 11:30 відбудеться відслонення і благословення пропам'ятної таблиці фундаторів, а о год. 12:15 по полудні — бенкет в пошану Владики Ярослава, маестра Михайла Дмитренка і фундаторів.

Стипендійні змагання

Сеньйори Академії св. Василія Великого, враз із тисячами сеньйорок середніх шкіл в Пеннсилвенії, змагатимуться за одержання стипендій, що ними завідує Національна Ассоціяція **Директорів Середніх Шкіл, та уфундувала Компанія** Шел Ойл. Студентки матимуть змогу виявити своє обізнання, старанність і знання потреб та змагань, що наш край стрічатиме в будучності, головно в XXI століттю.

Дві студентки стейту Пеннсилвенія одержать стипендії в сумі 1 тисяча долярів, дальше змагатимуться за стипендії в сумі 10 тисяч дол., в тому матимуть доволі часу із національними провідниками в часі конференції, що відбудеться в історичному колоніяльному Вілліямсбургу, в Вірджінії.

„Програма цього роду дуже корисна, бо ніхто тут не програє", — висловилась С. Доротея Анна, директор Академії св. Василія Великого. „Таким чином студенткам подана змога обзнайомитись з поточними справами, і поважно застановитись над майбутнім.

Основно, змагання обіймає іспит з поточних справ'і написання короткої статті на тему думки сеньйорів щодо особливих проблем, які Америка правдоподібно стрічатиме, і як повинна вив'язатись з них в будучності.

Час на вислання прохання про участь у змаганні для студенток назначений до 14-го жовтня.

Мілена Рудницька
Невидимі Стигмати
Книжка у твердій темно-бронзовій обгортці із золотими буквами. 552 сторінки із фотографічною документацією.
Ціна 15.00 долярів.
SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303